

INDUSTRIENS MÆND

PROFESSOR JÜRGENSEN

Den 28. JANUAR fejrede Aktieselskabet »C. P. Jürgensens mekaniske Etablissement« sin 50-aarige Bestaaen. Under de forskellige Omformninger, som denne Virksomhed i det forløbne halve Aarhundrede har undergaaet — særlig i den seneste Del af dets Bestaaen — danner to Navne ligesom de faste Mærkepunkter: Stifterens, Professor Edvard Jünger og den Mands, hvis Billede »Illustreret Tidende« i Dag bringer i Anledning af Jubilæet: Professor Christopher Peter Jürgensen, der har fortsat og udviklet det af Jünger skabte Anlæg, og som derved tillige paa en smuk Maade har hævdet Traditionen i den danske Instrumentmagervirksomhed.

Thi det fysiske og optiske Instrumentmageri i Danmark — man kunde for den Sags Skyld ogsaa tage det kirurgiske med — har en smuk Fortid med en Række af ansete og dygtige Navne at opvise. Der er Jeppe Hansen Smith, Bondesønnen fra Thy, som grundlagde det engang saa berømte »Professor Smiths Etablissement«; der er Hofmekanikus og Ridder Henrik Ploetz, han, hvis Selvfølelse var saa stor, at han engang sagde til Frederik den Sjette, da denne besøgte hans Værksteder, at en Justitsrath eller en Etatsrath kunde Hs. Maj. nok lave, men ingen Ploetz — og adskillige flere. Rækken af dygtige Mænd paa dette Omraade fortsættes næsten uafbrudt ned til Nutiden. Blandt dem staar i forreste Geled Professor Jünger, Søn af en polsk Emigrant, men født i Danmark, kom han i sin Ungdom paa Bregentveds Gods-kontor, fik der Lejlighed til at lægge sin store Begavelse for Mekanik for Dagen, til hvis videre Uddannelse dels paa den polytekniske Lærestalts daværende mekaniske Værksteder, dels i Udlandet han derefter fik Lejlighed. I 1851 kom han hjem fra München og Wien, og den 28. Januar det følgende Aar etablerede han sig paa Amagertorv i København. Det var Begyndelsen til det Etablissement, som her omtales.

Men denne Begyndelse var i ikke ringe Grad forskellig fra den Virksomhed, Etablissementet nu udfolder. Den var mere videnskabelig, mindre industriel end den er i Nutiden. Det var det personlige Arbejde, det kom an paa. Tilvirkningen af de fint udtænkte, omhyggeligt forarbejdede Instrumenter skete oftest gennem intimt Samarbejde med Videnskabsmænd. Af den lange Liste over Arbejder, der udgik fra Jürgensens Etablissement kan nævnes Instrumenter til de fysiske Samlinger paa den polytekniske Lærestalt og Akademiet i Sorø, Maaleapparater til Hæren og Private, saavel som til Udlandet og — det, som Jünger vel ansaa for den største Bedrift, og som han kun naaede efter at have besejret megen Tvivl og Mistillid — Opstillingen af det store Ækvatoreal paa København Observatorium 1861.

Jünger blev snart kendt som en dygtig Mand, der medbragte den fulde Forstaaelse af de Opgaver, man betroede ham, og som anvendte en overordentlig Omhu paa deres Udførelse. Følgelig blev efterhaanden alle de store Opgaver i hans Fag betroede ham. I sin Villa ved Sortedams Dossering indrettede han udmærkede Værkstedslokaler, og i disse arbejdede ogsaa den Mand, hvis Navn Virksomheden nu bærer og han blev der sat ind i Etablissementets Traditioner. Professor C. P. Jürgensen er født den 30te Oktober 1838 i Gjersing ved Randers, men kom allerede som 13aarig Dreng til København og blev sat i Lære hos en af Datidens mest bekendte Instrumentmagere: Julius

sindrige mekaniske Apparater og Instrumenter, til hvis Konstruktion Jürgensen ofte ydede Bistand, og som tilvirkedes med den Omhu og Nøjagtighed, for hvilken Etablissementet havde vundet sit Ry, og som Jürgensen lagde saa stor Vægt paa. Ved Siden af Apparater til egentlig videnskabelig Brug udførtes en Række af mathematiske og mekaniske Instrumenter af forskellig Art; man tør næsten sige, at naar det gjaldt om at give en Opfindelse dens praktisk mekaniske Form, henvendte man sig altid til dette Etablissement, der saaledes udførte Professor Malling Hansens Skrivekugle, »Strømfordelingsborde« og Distancemaalere til Marinen, Instrumenter til Generalstabens topografiske Afdeling, til Københavns Observatorium og lignende Institutioner. Ogsaa Udlandet benyttede det ansete Etablissement. Sverigs og Norges Torpedovæsen henvendte sig til det, og adskillige af dets Instrumenter gik endog til fjerne Verdensdele.

I Slutningen af Halvfjerdserne tog den elektriske Belysning et uventet Opsving. Der viste sig Sansynligheder for en almindelig Anvendelse af det elektriske Lys, som man tidligere ikke havde turdet haabe paa, og hele Verden over arbejdede Teknikerne paa at bygge ny og fordelagtige Dynamoer. Ogsaa Professor Jürgensens Etablissement fik Lejlighed til at udføre en saadan, der blev belønnet med Guldmedaille paa den elektriske Udstilling i Paris 1881. Derved førtes da Etablissementet ind paa Tilvirkning af elektrisk Lysmateriel og Udførelse af elektriske Belysningsanlæg. Men hermed foregik ogsaa det Omslag indenfor Virksomheden, der førte denne ind paa at blive en Fabrik i moderne Forstand. Den blev i 1887 et Aktieselskab, som under Navn af »C. P. Jürgensens mekaniske Etablissement« særlig paatog sig Udførelsen af elektriske Lysanlæg, og en stor Fabrikbygning blev opført i Møllegade paa Nørrebro. Fra denne Periode kan nævnes Etablissementets Deltagelse i Anlægget af Københavns første elektriske Centralstation, talrige private Lysanlæg og Leveringen af Lysmateriel til Københavns Søbefæstning og Middelgrundsforsynet. Men endnu en ny Udvidelse forestod Virksomheden; den optog ogsaa Cyklefabrikationen blandt sine Beskæftigelser, og i 1896 stiftedes Aktieselskabet »C. P. Jürgensens mekaniske Etablissement og Humbers danske Cyklefabrik«.

De store Udvidelser, den forgrenede Virksomhed medførte Vanskeligheder, men Etablissementet haaber nu at have overvundet disse, og det, som den Mand, hvis Navn det bærer, kan ikke blot med Tilfredshed se tilbage paa det svundne, halve Aarhundrede, der har skabt deres Renomé, men ser ogsaa tillidsfuldt Fremtiden i Møde.

A. BAUER

PROFESSOR C. P. JÜRGENSEN

Fot. Alb. Schou

Nissen. Samtidig gik han paa det tekniske Institut, og herfra fik han baade Præmie og Rejsestipendium, dette sidste fra Institutet for Metalarbejdere. Efter sin Hjemkomst kom han til at arbejde hos Jünger, og han passede saaledes ind i Virksomheden, at da Jünger i 1868 fik Lyst til at bosætte sig i Udlandet — han boede i nogle Aar som Landmand i Steiermark — blev Jürgensen hans Efterfølger. Ejendommen, hvori Værkstederne fandtes, blev samtidig købt af Julius Nissens Søn og Efterfølger Chr. Nissen, for at sikre Jürgensen Benyttelsen af dem.

Her fortsættes nu Virksomheden i det Spor, den engang havde faaet ved Udførelsen af fine og

